

การรณรงค์ประชาสัมพันธ์

ให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในการป้องกันเอดส์

การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในการป้องกันเอดส์ให้กับประชาชนทั่วไป และกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเป็นมาตรการที่ช่วยนำไปสู่ความสำเร็จในการควบคุมการระบาดของโรคเอดส์ของรัฐบาลไทยในอดีต แต่ในระยะ 6-7 ปีที่ผ่านมา การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เรื่องเอดส์แผ่วลงไปมาก ไปเน้นหนักเรื่องยาเสพติด ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ขาดความรู้และความตระหนักด้านโรคเอดส์ ประกอบกับนานาชาติก็สรรเสริญประเทศไทยว่าประสบความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาเอดส์ รัฐบาลก็เลยลดความสนใจและลดงบประมาณในการรณรงค์ป้องกันเอดส์ลง ทุ่มงบประมาณไปทางดูแลรักษาเป็นส่วนใหญ่ และสังคมก็ได้รับข่าวสารว่าตอนนี้เอดส์รักษาได้แล้ว รัฐบาลจัดหายาต้านเอดส์ฟรีให้กับคนไข้ทุกคน เป็นเอดส์ก็ไม่ตายแล้ว ก็เลยชักจะไม่กลัวติดเอดส์ ผู้ติดเชื้อเองก็ชักจะกลับไปมีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น เพราะสุขภาพแข็งแรงขึ้นหลังจากได้รับยาต้านฯ ก็เลยมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ระมัดระวังมากขึ้น ดุยยางอนามัยก็เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จอีกอย่างหนึ่งของประเทศไทยในอดีต ต่างชาติชื่นชมกับความสำเร็จของโครงการ “ดุยยางอนามัย 100%” ของกระทรวงสาธารณสุขไทย ที่ทำให้มีการใช้ดุยยางอนามัยร้อยหรือเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์เมื่อมีการใช้บริการทางเพศ แต่เนื่องจากปัจจุบันงบประมาณด้านดุยยางอนามัยลดน้อยลง การรณรงค์ให้ใช้ก็ลดน้อยลง รวมทั้งเข้าใจว่าดุยยางใช้กับหญิงบริการเท่านั้น เลย ละเลยการใช้เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหรือคนรู้จัก นอกจากนี้ การยอมรับดุยยางอนามัยในบรรดาผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นำสตรีหัวอนุรักษ์นิยม ก็เป็นปัญหาอีกอันหนึ่งที่ทำให้การรณรงค์เรื่องดุยยางอนามัยใน สถานศึกษา หรือในกลุ่มเด็กสาววัยรุ่น ยังทำได้ไม่เต็มที่ หรือแม้กระทั่งการรณรงค์การใช้ดุยยางอนามัยในกลุ่ม สามีภรรยา จนกว่าทั้งคู่จะได้รับการตรวจเอดส์แล้วพบว่าต่างฝ่ายต่างไม่ติดเชื้อ การรณรงค์ป้องกันเอดส์ในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดก็ทำได้ยาก ส่วนหนึ่งเกิดจากสงครามรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด ซึ่งทำให้ผู้ติดยามีสถานะไม่แตกต่างจากผู้กระทำผิด การให้ความรู้ความเข้าใจในการป้องกัน ตัวเองจึงเข้าถึงกลุ่มนี้ได้ยาก อีกทั้งรัฐก็ยังไม่มีนโยบายที่จะแจกแลกเข็มฉีดยาที่สะอาดให้กับผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเป็นวิธีที่พิสูจน์แล้วในหลายประเทศทั่วโลกว่าสามารถลดการแพร่ระบาดของเอดส์ในหมู่ผู้ติดยาเสพติด ได้อย่างดีก็ตาม การที่รู้ว่าตัวเองติดเชื้อเอดส์หรือไม่ เป็นก้าวแรกหรือประตูสำคัญที่จะนำไปสู่การป้องกัน และดูแลรักษาที่ถูกต้องและจริงจัง การจะรู้ว่าติดเชื้อหรือไม่ต้องอาศัยการตรวจเอดส์อย่างเดียว คนไทย จำนวนมากยังเข้าใจว่าถ้าร่างกายแข็งแรงแสดงว่าไม่ได้ติดเอดส์ นอกจากนี้หลายคนไม่คิดว่าตัวเองอาจมี โอกาสติดเอดส์ได้ทั้งๆที่มีหรือเคยมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ เพราะคิดว่าโอกาสน้อยหรือตัวเอง ไม่น่าจะ

โซคร้ายขนาดนั้น จำนวนผู้มารับบริการของคลินิก นิรนาม ของสภาอากาศไทยในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมาไม่เพิ่มขึ้นเลย ยังคงตัวที่ปีละประมาณ 9,000-10,000 คน ทั้งๆที่รัฐประกาศนโยบายให้ขาดไวรัสเอดส์ ฟรีกับผู้ติดเชื้อทุกรายที่ต้องได้รับยา ซึ่งน่าจะเป็นโอกาสทองให้ผู้ที่มียุติกรรมเสี่ยงมาตรวจเอดส์มากขึ้น แต่ก็หาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะไม่มีใครยอมรับว่าตัวเองเสี่ยง ตอนนี้คลินิกนิรนาม สภาอากาศไทยจึงเปลี่ยน นโยบายจากเดิมที่ให้คนซึ่งคิดว่าตัวเองมียุติกรรมเสี่ยง เดินเข้ามาขอตรวจเอดส์ มาเป็นการให้บริการตรวจ เอดส์เชิงรุก เช่น การเปิดให้บริการตรวจสุขภาพประจำปี ตรวจกามโรค ตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ให้กับผู้หญิง และตรวจคัดกรองมะเร็งปากทวารหนักให้กับชายรักชาย ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องโภชนาการ และวิธีการคุมก นิด แล้วแนะนำให้ผู้มารับบริการทุกราย เห็นถึงความสำคัญของการตรวจเอดส์ ยอมให้พ่วง

การตรวจเอดส์ไปด้วยโดยความสมัครใจ อีกทั้งยังมีการณรงค์ตรวจสุขภาพ และตรวจเอดส์ฟรีให้กับ ประชาชนในวโรกาสที่สำคัญต่างๆ ปรากฏว่าคนไทยเกือบทุกคนที่มารับบริการตรวจสุขภาพฟรียินยอมให้ตรวจเอดส์ด้วย เพราะไหนๆก็เจาะเลือดแล้ว แสดงว่าความสะดวกในการเจาะเลือดตรวจเอดส์ และการ ตรวจฟรี ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการยินยอมตรวจเอดส์ ดังนั้น การณรงค์ให้คนไทยเห็นถึงความสำคัญของการตรวจเอดส์ เช่นเดียวกับการตรวจเช็คสุขภาพประจำปี กับการตรวจ

เอดส์ฟรี จึงเป็นนโยบายสำคัญที่รัฐ ควรนำขึ้นมาพิจารณาอย่างจริงจังถ้าจะป้องกันการแพร่ระบาดของเอดส์ให้ได้ผล การยอมรับว่าการตรวจ เอดส์เป็นหน้าที่ มีประโยชน์ และควรทำกันทุกคนเป็นประจำ (Routine voluntary testing) และตรวจอย่าง เปิดเผยด้วยความภาคภูมิใจ แทนที่จะไปตรวจแบบนิรนาม หรือแบบหลบๆซ่อนๆ จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะ ทำให้สังคมลดการรังเกียจและตีตรา (stigma and discrimination) คนที่ไปตรวจเอดส์ หรือคนที่เป็นเอดส์น้อยลง เพราะทุกคนต่างก็ตรวจเอดส์กันเป็นปกติวิสัย ที่บอกว่าในปัจจุบันมีคนไทยที่ติดเชื้อซึ่งยังมีชีวิตอยู่ ในขณะนี้ 600,000 คน เป็นตัวเลขคาดการณ์การ มีคนไทยที่รู้ว่าติดเชื้อจริงๆเพียง 300,000 คน อีก 300,000 คนยังไม่รู้ตัว เพราะยังไม่เคยไปตรวจ ก็เลยแพร่เชื้อให้แฟน ให้ภรรยา หรือสามีต่อไปเรื่อยๆ ในขณะที่ส่วนใหญ่ของคนที่รู้ตัวว่าติดเชื้ออยู่แล้วจะพยายามทำตัวไม่ให้ เป็นพาหะแพร่เชื้อให้ผู้อื่น เพราะ เขารู้ว่าถ้าเขายังแพร่เชื้อให้ผู้อื่นต่อไป เขาอาจเป็นกามโรคขึ้นมา ซึ่งจะทำให้เชื้อเอดส์ในตัวแบ่งตัวมากขึ้น ภูมิคุ้มกันก็จะยิ่งทรุดลง หรืออาจได้รับเชื้อเอดส์ที่ดื้อยาเข้ามาก็ได้ ดังนั้น การตรวจเลือดจึงสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจเอดส์พร้อมกับคู่นอน ทั้งที่ก่อนจะเป็นคู่นอนกัน หรือเป็นคู่นอนกันมาแล้วกว่า 20 ปีก็ตาม หลายคนอาจไม่ทราบ ว่า ร้อยละ 30 ของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ สามีที่เป็นพ่อของเด็กในครรภ์ ไม่ได้ติดเชื้อด้วย และร้อยละ 2 ของหญิงที่มาฝากครรภ์ซึ่งตรวจแล้ว ไม่พบว่าติดเชื้อ มีสามีที่ติดเชื้ออยู่แล้ว ซึ่งอาจทำให้ภรรยาติดเชื้อขึ้นมาได้ในครรภ์ถัดไป ดังนั้น การตรวจเอดส์พร้อมคู่นอน จึงมีความสำคัญใน การป้องกันเอดส์อย่างได้ผล การที่รู้ว่าตัวเอง และคู่นอนไม่ติดเชื้อแน่นอน จะเป็นจุดตั้งต้นที่สำคัญที่ทั้งคู่จะได้เริ่มต้นป้องกัน การติดเชื้ออย่างจริงจัง จะได้ห่างเอดส์ไปตลอดชีวิต ถ้ายังไม่เคยตรวจ ก็ไม่มั่นใจว่าตัวเอง และคู่นอนติดเชื้อหรือไม่ คนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ หรือกำลังมีเพศสัมพันธ์อยู่ มี

โอกาสจะติดเอดส์ได้ทั้งนั้น มีข้อมูลของ ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทยบอกว่าคนที่เคยตรวจเอดส์มาก่อน จะมีโอกาสติดเอดส์น้อยกว่าคนที่ไม่มี เคยตรวจเอดส์เลย 10 เท่า แต่ถ้าโชคร้าย ตรวจแล้วเจอว่าติดเชื้อ ก็ควรจะถือว่าเป็นโชคที่รู้ตัวแต่เนิ่นๆ ก่อนที่จะแพร่ให้ภรรยา หรือลูก หรือก่อนที่จะป่วยขึ้นมา จะได้ดูแลรักษาทันทั่วทั้งที่ ถ้ารู้ว่าตัวเองติดเชื้อ จะ ได้ป้องกันไม่ให้คนที่ตัวรักติดเชื้อตามไป มีเพียงร้อยละ 50-60 ของคู่นอนของสามี หรือภรรยาที่ติดเชื้อจะ ติดเชื้อด้วย ดังนั้น จึงยังมีโอกาสที่จะป้องกันอีกฝ่ายหนึ่งไม่ให้ติดเชื้อตาม และทำให้สามารถดูแลตัวเอง ไม่ให้รับเชื้อเพิ่ม ภูมิคุ้มกันทานจะได้ไม่ทรุดลงเร็ว และจะได้เข้าสู่ระบบการดูแลรักษาที่ถูกต้อง จะได้ไม่ป่วย หรือเสียชีวิตจากเอดส์ ในปัจจุบันมีความก้าวหน้าในการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์อย่างมาก ถ้าได้รับการดูแล รักษาที่ถูกต้องแต่เนิ่นๆ ผู้ติดเชื้อจะสามารถมีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดีเท่ากับคนที่ไม่มีติดเชื้อทั่วไป อีกทั้งผู้ติดเชื้อไทยก็นับว่าโชคดีที่รัฐจัดบริการดูแลรักษาให้ฟรีทุกคน องค์การอนามัยโลกตีพิมพ์บทความเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2551 ว่าถ้าประเทศที่มีเอดส์ระบาดมากๆ มีนโยบายให้คนในชาติตรวจเอดส์ปีละครั้งทุกคน และทุกคนที่ตรวจเจอว่าติดเชื้อก็ให้รับยาต้านไวรัสเอดส์ทันที ถ้าทำเช่นนี้ได้ ประเทศนั้นจะสามารถหยุดยั้งการแพร่ระบาดของเอดส์ลงได้ ทั้งนี้เพราะการระบาดต่อเนื่องของเอดส์เกิดจากคนที่ติดเชื้อไม่รู้ว่าตัวเองติดเชื้อ ก็เลยแพร่เชื้อให้คนอื่นไปเรื่อยๆ อีกทั้งการให้ยาต้านไวรัสเอดส์ทันทีแก่ผู้ติดเชื้อทุกคน จะทำให้ลดปริมาณเชื้อไวรัสในตัวเองได้จนไม่สามารถแพร่เชื้อให้กับผู้อื่นได้ การใช้นโยบายสุดขั้วนี้จะทำให้รัฐต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการตรวจ และดูแลรักษาผู้ติดเชื้อขึ้นมากในช่วงแรกๆ แต่จะกลับมาคุ้มทุนในอีก 10 ปีข้างหน้า เพราะจะไม่มีผู้ติดเชื้อใหม่ที่จะต้องให้ดูแลอีกต่อไป ด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทยจึงได้กำหนดคำขวัญการรณรงค์ในวันเอดส์โลกที่ใกล้จะถึงนี้ว่า “ปีนี้คุณตรวจเอดส์แล้วหรือยัง?” เพื่อกระตุ้นเตือนให้สังคมไทย และคนไทยทุกคนมีความตระหนักในการป้องกันโรคเอดส์ โดยไปตรวจเอดส์ด้วยความสมัครใจพร้อมคู่นอน อย่างน้อยก็สักครั้งหนึ่งในชีวิต ถ้าตรวจไม่เจอก็จะได้ป้องกันไม่ให้ติดไปตลอดชีวิต ถ้าติดก็จะได้ดูแลรักษาตัวให้ถูกต้อง

ข้อมูลจากศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์ประพันธ์ ภาณุภาค ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยโรคเอดส์
สภากาชาดไทย